

Микола Вороний. «Євшан-зілля»;
Збірка «Із пісенних скарбів»
Леонід Глібов. Байки;
Степан Васильченко. «Бусурмен»;
Збірка «Календарно-обрядові пісні»;
Степан Руданський. «Козак і король»;
Спиридон Черкасенко. «Маленький горбань»;
Павло Глазовий. «Найважча роль»;
Збірка «Стрілецькі пісні»;
Тарас Шевченко. «Тарасова ніч», «Думка»,
«Іван Підкова»;
Леся Українка. «Мрії», «Тиша морська», «Як
дитиною бувало...»;
Станіслав Чернілевський. «Теплота
родинного інтиму».

**КЛАСИЧНА УКРАЇНСЬКА
ЛІТЕРАТУРА
КНИГИ ДЛЯ ДІТЕЙ**

**Леся Українка, Станіслав
Чернілевський, Степан
Руданський, Степан
Васильченко, Тарас Шевченко,
Павло Глазовий, Спиридон
Черкасенко, Микола Вороний**

* * *

*Жив у Києві в неволі
Ханський син, малий хлопчина,
Половецького б то хана
Найулюблена дитина.*

*Мономах, князь Володимир,
Взяв його під час походу
З ясирем в полон і потім
При собі лишив за вроду.*

*Оточив його почотом
І розкошами догідно —
І жилось тому хлоп'яті
І безпечно, і вигідно.*

*Час минав, і став помалу
Рідний степ він забувати,
Край чужий, чужі звичаї
Як за рідні уважати.*

*Та не так жилося хану
Без коханої дитини.
Тяжко віку доживати
Під вагою самотини.*

*Зажурився, засмутився...
Вдень не їсть, а серед ночі*

*Плаче, бідний, та зітхає,
Сну не знають його очі.*

*Ні від кого він не має
Ні утіхи, ні поради.
Світ увесь йому здається
Без краси і без принади.*

*Кличе він гудця до себе
І таку держить промову,
Що мов кров'ю з його серця
Слово точиться по слову:*

*«Слухай, старче, ти шугаєш
Ясним соколом у хмарах,
Сірим вовком в полі скачеш,
Розумієшся на чарах.*

*Божий дар ти маєш з неба
Людям долю віщувати,
Словом, піснею своєю
Всіх до себе привертати.*

*Ти піди у землю Руську —
Ворогів наших країну,—
Відшукай там мого сина,
Мою любую дитину.*

*Розкажи, як побиваюсь
Я за ним і дні, і ночі,*

*Як давно вже виглядають
Його звітіль мої очі.*

*Заспівай ти йому пісню
Нашу, рідну, половецьку,
Про життя привільне наше,
Нашу вдачу молодецьку.*

*А як все те не поможе,
Дай йому євшана-зілля,
Щоб, понюхавши, згадав він
Степу вільного привілля».*

*І пішов гудець в дорогу.
Йде він три дні і три ночі,
На четвертий день приходить
В місто Київ опівночі.*

*Крадькома пройшов, мов злодій,
Він до сина свого пана
І почав казати стиха
Мову зрадженого хана.*

*Улещає, намовляє...
Та слова його хлопчину
Не вражають, бо забув вже
Він і батька, і родину.*

*І гудець по струнах вдарив!
Наче вітер у негоду,*

*Загула невпинна пісня —
Пісня вільного народу.*

*Про славетнії події —
Ті події половецькі,
Про лицарські походи —
Ті походи молодецькі!*

*Мов скажена хуртовина,
Мов страшні Перуна громи,
Так ревли-стогнали струни
І той спів гудця-сіроми!*

*Але ось вже затихає
Бренькіт дужий акордовий
І намісто його чути
Спів народний, колисковий.*

*То гудець співає тихо
Пісню тую, що співала
Мати синові своєму,
Як маленьким колисала.*

*Наче лагідна молитва,
Журно пісня та лунає.
Ось її акорд останній
В п'ятьмі ночі потопає...*

*Але спів цей ніжний, любий,
Ані перший, сильний, дужий,*

*Не вразив юнацьке серце,—
Він сидить німий, байдужий.*

*І схилилася стареча
Голова гудця на груди —
Там, де пуста замість серця,
Порятунку вже не буде!..*

*Але ні! Ще є надія
Тут, на грудях в сповиточку!..
І тремтячими руками
Роздирає він сорочку,*

*Із грудей своїх знімає
Той євшан, чарівне зілля,
І понюхать юнакові
Подає оте бадилля.*

*Що ж це враз з юнаком сталося?
Твар поблідна у небоги,
Затремтів, очима блиснув
І зірвавсь на рівні ноги.*

*Рідний степ — широкий, вільний,
Пишнобарвний і квітчастий —
Раптом став перед очима,
З ним і батенько нещасний!..*

*Воля, воленька кохана!
Рідні шатра, рідні люди...*

*Все це разом промайнуло,
Стисло серце, сперло груди.*

*«Краще в ріднім краї милім
Полягти кістками, сконати,
Ніж в землі чужій, ворожій
В славі й шані пробувати!» —*

*Так він скрикнув, і в дорогу
В нічку темну та пригожу
Подались вони обоє,
Обминаючи сторожу.*

*Байраками та ярами
Неутомно проходили —
В рідний степ, у край веселий
Простували, поспішали.*

** * **

*Україно! Мамо любя!
Чи не те ж з тобою сталося?
Чи синів твоїх багато
На степах твоїх зосталося?*

*Чи вони ж не відіурались,
Не забули тебе, неньку,
Чи сховали жаль до тебе
І кохання у серденьку?*

*Марна річ! Були і в тебе
Кобзарі — гудці народні,
Що співали-віщували
Заповіти благородні,*

*А проте тієї сили,
Духу, що зрива на ноги,
В нас нема і манівцями
Ми блукаєм без дороги!..*

*Де ж того євшану взяти,
Того зілля-привороту,
Що на певний шлях направить,—
Шлях у край свій повороту?!*